

Cuiavian University in Włocławek

International scientific and practical conference

**PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY
IN THE MODERN WORLD:
THE ART OF TEACHING AND LEARNING**

February 26–27, 2021

Volume 1

**Włocławek,
Republic of Poland
2021**

International scientific and practical conference «Pedagogy and Psychology in the Modern World: the art of teaching and learning»: conference proceedings, February 26–27, 2021. Vol. 1. Riga, Latvia : «Baltija Publishing». 232 pages.

ORGANISING COMMITTEE

Dr **Elżbieta Nowakowska**, Cuiavian University in Wloclawek;

Dr **Adam Pieńkowski**, Cuiavian University in Wloclawek.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

GENERAL PSYCHOLOGY

AND PSYCHOLOGY OF PERSONALITY

Психологічний аспект виникнення стресових ситуацій
у військовослужбовців України

Гачак-Величко Л. А., Капінус О. С., Ролюк О. В. 8

Особистісні проблеми юнаків як предмет роботи психолога
вищого навчального закладу

Гоцуляк Н. Є., Куриця Д. І., Бабелюк О. В. 12

Стресостійкість особистості у контексті її адаптаційного потенціалу

Грилюк С. М., Тютюнник Л. Л. 16

Фізична культура та спорт як важливі дієві засоби
виховання особистості

Дейнеко А. Х., Рябченко О. В., Шевчук О. К. 20

Роль психолога у постреабілітаційному житті
осіб із наркотичною та алкогольною залежністю

Козира П. В. 24

Особливості конфліктності працівників ДСНС України
з різним рівнем особистісної автономії

Сергієнко Н. П., Свічкарь М. О. 27

Психологічні особливості прояву агресивності
та її змістовне наповнення в юнацькому віці

Федоренко А. Ф., Сидоренко О. Б. 31

П'ятифакторна модель особистості

Юсіфова А. А. 35

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS

IN EDUCATION

Формування креативної компетентності майбутнього педагога
в умовах коледжної освіти як психолого-педагогічна проблема

Гаврилюк О. А., Засипкіна Л. А., Твердохліб Н. В. 40

Пілотне дослідження особливостей пізнавальних психічних процесів
і прогностичних здібностей дітей молодшого шкільного віку

Горєлова В. О. 43

Формування інтересу до хорового співу молодших школярів

Кищенко А. М., Романова Т. В., Голян Х. В. 47

Готовність студентів спеціальності «Початкова освіта» до виховання толерантності у молодших школярів	
Коваль Т. В.	50
Конфліктологічна компетентність та медиативна діяльність педагога при вирішенні конфліктів у закладі вищої освіти	
Козич І. В.	53
Методи діагностики соціальної роботи з дітьми з особливими потребами	
Леонова В. І.	57
Психолого-педагогічний супровід морального виховання дітей у поглядах В. О. Сухомлинського: сучасна практика	
Лохвицька Л. В., Дубовець О. М.	61
Сучасне психолого-педагогічне середовище освітнього процесу	
Павліченко О. П.	65
Збереження психічного здоров'я педагогів в умовах пандемії COVID-19	
Романовська Д. Д., Байдик В. В., Каменчук Т. Д.	68
Психолого-педагогічні особливості розвитку художньо-образного мислення учнів підліткового віку	
Сафарян С. І.	72
Діти з типовим розвитком як об'єкт інклюзивної освіти	
Чопік О. В.	76

PEDAGOGICAL AND CORRECTIONAL PSYCHOLOGY

Розвиток комунікативних навичок молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення засобами арттерапії	
Бугера Ю. Ю.	81
Психологічні аспекти партнерської взаємодії суб'єктів інклюзивного навчання	
Буйняк М. Г.	85
Working with requests regarding sexual behavior in couples applying the solution-focused brief therapy method	
Hupalovska V. A.	89
Особливості становлення особистості дітей з порушеннями слуху	
Дмітрієва О. І.	92
Метод Мюррей як засіб психологічної реадaptaції постнаркозалежних дорослих	
Ільченко Р. М., Заїка В. М., Моргун В. Ф.	97

Щодо дистанційного навчання дошкільників з особливими освітніми потребами	
Кузнецова Т. Г.	101
Проблеми запровадження інклюзивного навчання в Україні	
Обухівська А. Г., Ілляшенко Т. Д., Якимчук Г. В.	105
Сім'я як перший педагог в нашому житті	
Тушніцький Н. І.	109

SOCIO-PSYCHOLOGICAL PROBLEMS OF ORGANIZATION AND MANAGEMENT

Мотиваційна готовність керівників дошкільних закладів до формування професійного іміджу	
Арбузова А. А.	113
Педагогічні умови формування маркетингової компетентності викладача вищої школи	
Турбар Т. В., В'юшкова Т. І., Омельчак Е. Ю.	116
До проблеми зарплатних очікувань: гендерний аспект	
Шатілова О. С.	120

SOCIAL AND LEGAL PSYCHOLOGY

Соціально-виховна робота з неповнолітніми засудженими: психологічний аспект	
Гусак А. П., Гусак О. П.	124
Теоретичний аналіз професійної деформації особистості психолога	
Михайлишин У. Б.	127

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF INTERETHNIC AND INTERCULTURAL RELATIONS

Рівень адаптації до освітнього процесу та соціокультурних відносин у іноземних студентів на різних курсах	
Алексєєнко Н. С., Хапіцька О. П., Радьога Р. В.	132

GENERAL PEDAGOGY

Індивідуалізація навчання: суть, шляхи реалізації	
Алксєєва С. В.	136
Впровадження електронного навчання – вимога сучасної освіти	
Алпатова О. М., Гарлінська А. М.	140

Педагогічні умови формування моральної культури учнів початкових класів	
Батарейна І. О.	143
Інтернет-технології як засіб наукової комунікації в педагогічній науці в Україні: історичний аспект	
Бєліков О. В.	147
Діалог у контексті педагогічної взаємодії: гуманістичний аспект	
Божко Н. М., Кудрявцев В. М., Кісіль Л. М.	149
Проблема формування студента-гуманіста в умовах діджиталізації освітнього середовища	
Бойван О. С., Ковтун О. В.	153
Спортивно-ігрові методи в структурі навчальних занять, спрямованих на розвиток рухових здібностей школярів	
Григоренко Г. В., Григоренко Д. П., Васильєв Ю. С.	157
Особливості екологічного виховання та емоційного ставлення до природи дітей старшого дошкільного віку	
Добровольська Л. П.	161
Забезпечення гендерної рівності у системі вищої освіти	
Дорошук М. Г.	165
Структуризація навчально-пізнавального процесу з використанням технології майндмеппінг	
Дубовик І. Ф.	169
Про «вічні» духовні цінності педагогіки (за іспанськими джерелами межі XIX – XX ст.)	
Зайченко Н. І.	173
Профорієнтаційна робота в загальноосвітній школі: сутність та особливості	
Івченко Т. В.	177
Інноваційні зміни ЗВО США щодо досягнення успіху студентів	
Козьменко О. І.	181
Категоричність як перешкода в розвитку творчої особистості	
Корнієнко Є. Г., Грицина В. П., Корнієнко В. І.	186
Competence approach in the formation of children’s motivation for music lessons in preschool education	
Kulikova S. V., Strelenko U. V.	190

Дистанційна форма в медичній освіті. Можливості викладання морфологічних дисциплін	
Литвиненко М. В., Нарбутова Т. Є.....	193
Музично-теоретичні дисципліни у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва	
Локарєва Ю. В.	195
Сучасне уявлення про фізичну культуру особистості	
Луценко Л. С., Бодренкова І. О., Луценко Ю. М.....	199
Вплив сучасного медіапростору на формування соціальної компетентності дітей старшого дошкільного віку	
Ляпунова В. А., Городнича С. В.....	203
Винахідницькі задачі як засіб формування творчого мислення майбутнього майстра виробничого навчання	
Майстренко Н. М.....	207
Досвід організації формування компетентності з основ безпеки життєдіяльності в учнів з порушеннями інтелектуального розвитку	
Максименко Н. В.	211
Теоретичні аспекти проектування безпечного освітнього середовища закладів освіти	
Місяк Ю. В.....	214
Музично-педагогічна діяльність М. Леонтовича в контексті національно-патріотичного виховання учнів	
Пшемінська Л. О.	218
Роль інформаційних та комунікаційних педагогічних технологій в системі підвищення кваліфікації	
Рапава Р. Б.	221
Наукова інтерпретація історичного розвитку вищої педагогічної освіти у вітчизняних дослідженнях (кінець XX – початок XXI століття)	
Тимошенко М. О.....	225
Науково-технічна творчість – дієвий засіб реалізації STEM освіти	
Шубіна О. П.....	227

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS IN EDUCATION

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-9>

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ КОЛЕДЖНОЇ ОСВІТИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Гаврилюк О. А.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії і методики музичного виховання
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Засипкіна Л. А.

*кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри теорії, фахових методик
та технологій дошкільної освіти
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Твердохліб Н. В.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії і методики музичного виховання
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
м. Вінниця, Україна*

В умовах модернізації системи вищої освіти в Україні та вирішення завдань вищої педагогічної школи, неабиякої ваги та актуальності набуває питання підвищення професіоналізму майбутнього конкурентно-спроможного фахівця педагогічної сфери, формування креативної компетентності майбутніх педагогів в умовах коледжної освіти.

В процесі фахової підготовки майбутні педагоги повинні систематично не тільки застосовувати теоретичні знання на практиці, а й знаходити креативні підходи до вирішення нешаблонних педагогічних ситуацій, що виникають у професійній педагогічній діяльності.

Проблема формування креативної компетентності майбутніх педагогів є предметом наукового інтересу педагогів та психологів як минулого, так і сучасності, зокрема: психологічні засади формування та розвитку

креативності особистості (Д. Богоявленська, А. Брушлинський, В. Дружинін, О. Матюшкін, В. Моляко, Я. Пономарьов, В. Рибалка та ін.); положення креативної педагогіки (М. Алексєєв, Ю. Круглов, О. Морозов, В. Попов, Д. Чернілевський), психолого-педагогічні засади формування творчої особистості педагога (Н. Гузій, В. Загвязинський, В. Кан-Калик, Н. Кічук), теорію та практику формування професійної та педагогічної креативності (О. Антонова, С. Сисоєва), теорію і практику професійної підготовки фахівців ВНЗ (В. Андрущенко, О. Дубасенюк, Н. Ничкало).

Пошук методологічних орієнтирів наукового дослідження креативності дав можливість нам визначити певний обсяг сучасних дисертаційних педагогічних досліджень, що окреслюють коло питань проблеми формування креативної компетентності майбутніх педагогів, серед них: «Розвиток креативності підлітків на інтегрованих уроках музики» (С. Терещенко), «Умови формування креативної компетентності у процесі професійної підготовки студентів» (І. Семененко), «Теоретико-методичні основи формування креативності майбутніх соціальних педагогів» (Л. Петришин); «Розвиток педагогічної креативності майбутніх учителів початкової школи у процесі вивчення фахових дисциплін» (М. Шкабаріна); креативна компетентність майбутнього вихователя дітей дошкільного віку під час викладання іноземної мови (І. Ковалевська) та ін.

Аналіз першоджерел з досліджуваної проблеми дав змогу нам дійти висновку про те, що наукове визначення поняття «креативна компетентність майбутніх педагогів», зокрема дошкільного та мистецького спрямування, вимагає більш ґрунтовного дослідження.

У спецкурсі «Розвиток креативної компетентності педагогічних працівників у системі післядипломної освіти», «креативну компетентність педагогічних працівників» М. Ілляховою потрактовано як систему знань, креативних умінь, навичок, та здібностей, а також особистісних якостей, необхідних для професійної творчості та самовдосконалення» [2].

А. Івершинь у статті «Художньо-творча компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як педагогічна проблема», згідно процесуального контексту, вказує, що «процес формування художньо-творчої компетентності майбутніх вихователів – складова частина цілеспрямованого, поліаспектного процесу професійного навчання, що має на меті, з одного боку, формування компетенцій, необхідних для здійснення художньо-творчої діяльності і втілення художніх образів; з іншого – організацію творчого підходу в освітньому процесі і передачу художньо-творчого досвіду вихованцям. У своїй єдності творча й художня компетенції забезпечують результативну інтегративність категорії «художньо-творча компетентність майбутніх вихователів» [1, с. 80].

«Креативну компетентність майбутнього вихователя дітей дошкільного віку» Н. Ковалевська визначає як комплекс знань, умінь і навичок, які включають в себе систему мовленнєвих умінь, уміння генерувати оригінальні способи спілкування, здатність до продукування нових, унікальних ідей на основі реалізації власних творчих можливостей, використання засобів формування гармонійно розвиненої особистості [3, с. 6].

Підеумовуючи усі вищезначені позиції науковців, «креативну компетентність сучасних фахівців дошкільного та музичного спрямування» ми дефініціюємо як складне цілісне, інтегративне особистісне утворення, що охоплює інтелектуальну, емоційну сфери, мотивацію, морально-ціннісні орієнтації, компетентність, гнучкість педагога-дошкільника та учителя музичного мистецтва.

На наш погляд, «креативна компетентність майбутніх фахівців дошкільного та мистецького спрямування» як складова їх фахової (професійної) компетентності визначається здатністю до творчості, постійного професійного зросту та змін, педагогічною майстерністю педагога-дошкільника та педагога-музиканта, оволодінням знаннями театральної та музичної педагогіки, (оволодінням педагогічною дошкільною та музичною діяльністю через призму різних видів мистецтв), педагогічною мобільністю та ерудицією, генеруванням нових оригінальних педагогічних ідей, відчуттям новизни, педагогічного передбачення, готовністю до швидкої адаптації та вирішення проблемних педагогічних ситуацій, до використання інноваційних форм та методів роботи із дошкільниками, школярами, розкриває творчий характер педагогічної діяльності педагога-дошкільника та учителя музичного мистецтва.

Таким чином, аналіз психолого-педагогічної літератури дав змогу нам дійти висновку про необхідність подальшого всестороннього розгляду проблеми формування креативної компетентності майбутніх педагогів в умовах коледжної освіти, зокрема можливість застосування засобів музичного мистецтва з метою формування креативної компетентності майбутніх фахівців педагогічної сфери, визначення комплексу педагогічних умов формування креативної компетентності майбутніх вчителів (дошкільного та мистецького спрямування).

Література:

1. Івершинь, А. Художньо-творча компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як педагогічна проблема. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи :

зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 69. С. 78-83.

2. Ілляхова М. В. Розвиток креативної компетентності педагогічних працівників у системі післядипломної освіти : спецкурс. НАПН України, ДВНЗ «Унт менедж. освіти». К., 2015. 68 с.

3. Ковалевська Н. Професійна підготовка студентів факультетів дошкільної педагогіки до роботи у сім'ях: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2007. 20 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-10>

ПІЛОТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПІЗНАВАЛЬНИХ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І ПРОГНОСТИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Горєлова В. О.

*аспірант кафедри загальної та диференціальної психології
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
м. Одеса, Україна*

Молодший шкільний вік є важливим етапом в розвитку особистості, адже саме в цей період відбувається активний психічний та особистісний розвиток дитини, що зумовлюється особливістю соціальної ситуації розвитку – навчанням у початковій школі. Результатом провідної навчальної діяльності є стрімкий розвиток пізнавальних психічних процесів, інтелекту, здібностей, засвоєння знань, оволодіння новими вміннями та навичками, основою яких є пізнавальний інтерес та нова соціальна позиція. Під впливом навчання у школі всі психічні процеси починають перебудовуватися та адаптуватися до нових умов. Традиційне навчання у школі стимулює активний розвиток уваги, пам'яті, мислення, уяви, мовлення безпосередньо через пізнання оточуючого світу та формує узагальнені способи розумових дій. Тому окремі вміння, яких діти набули до початку навчання в школі, є недостатніми для адаптації у світі з великою кількістю діяльностей та можливостей. Отже, і виникає необхідність виокремити спільні для всіх умінь характеристики –